

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۰/۰۳/۱۵

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

روش تدریس نوین با رویکرد برنامه ریزی درسی

زینب کبری آرزومند رضانی^۱، زهره افتخاری مقدم^۲، مریم شهبازی^۳، مریم فتاحی^۴، نسرين يحيی^۵

۱- دبیر آموزش و پرورش

۲- کارشناسی مشاوره، دانشگاه هرمزگان

۳- کارشناسی شیمی محض، دانشگاه ارومیه

۴- کارشناسی علوم تربیتی، پیام نور آبادان

۵- کارشناسی ارشد عمران، پیام نور مرکز کرج

Z.ramazani@gmail.com

چکیده

روش تدریس نوین یک رویکرد مدرن و موثر در فرایند آموزش و یادگیری است که بر اساس ابزار، تکنیک‌ها و رویکردهای نوین و پیشرفته‌ای صورت می‌گیرد. این روش تمرکز خود را بر تعاملات فعال دانش‌آموزان، استفاده از فناوری آموزشی، ارزیابی فرایندی و مستمر، ترکیب روش‌های مختلف و انعکاس و بهبود مستمر می‌گذارد. برای اجرای روش تدریس نوین با رویکرد برنامه ریزی درسی، می‌توانید از رویکردهای همچون: تعیین اهداف آموزشی، طراحی درس، استفاده از روش‌های تدریس متنوع، ارزیابی و بازخورد، بهبود مستمر استفاده کرد. با اجرای این رویکردها، می‌توانید به طراحی و اجرای دروس موثر و جذاب برای دانش‌آموزان خود بپردازیم. پژوهش حاضر با هدف بررسی روش تدریس نوین با رویکرد برنامه ریزی درسی می‌باشد. و روش تحقیق حاضر از نوع توصیفی است؛ و از نظر هدف کاربردی می‌باشد و با استفاده از کتب و مقالات معتبر علمی گرد آورده شده است. با توجه به تحقیقات به عمل آمده، دریافتیم با اجرای روش تدریس نوین، معلمان می‌توانند فرایند یادگیری را جذاب‌تر و موثرتر برای دانش‌آموزان خود کنند و به آن‌ها کمک کنند تا مهارت‌ها، دانش و توانایی‌های خود را بهتر و به شکلی پایدارتر تقویت کنند.

کلیدواژه: روش تدریس، برنامه درسی، فرایند یادگیری

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۱- مقدمه

در عین حال، با دستاوردهای گوناگون بشر و گسترش دانش، پیدایش جوامع مختلف آموزشی و یادگیری و بر این اساس، برنامه ریزی درسی شکل وسیع، نظام مند و قانونی یافت. برنامه درسی به عنوان یک رشته تخصصی از ابتدای قرن بیستم با انتشار کتاب فرانکلین بابت آغاز شد و پس از آن بسیاری از کارشناسان و صاحب نظران به برنامه درسی به عنوان یکی از شاخه های علوم تربیتی توجه کردند (فتوحی و اجارگاه، ۱۳۸۸). اگر بخواهیم به تعریف برنامه ریزی درسی بپردازیم، باید بگوییم که برای عینیت بخشیدن به آن، ابتدا باید برنامه ریزی را تعریف کنیم؛ برنامه ریزی در تعریف اساسی خود را، می توان ساختن یک برنامه و برنامه برای دستیابی به اهداف یا اهداف مورد نظر دانست. فرهنگ لغت (وبستر، ۲۰۱۸) برنامه ریزی را عمل یا فرآیند توسعه یا اجرای برنامه ها تعریف می کند. ، خط مشی ها و رویه ها برای واحد اقدام اجتماعی یا اقتصادی یا فرآیند تدوین برنامه برای دستیابی یا انجام کاری.

راسخ (۱۳۴۵) برنامه ریزی را این گونه تعریف می کند: برنامه ای برای عمل، که می توان با منابع موجود به بهترین نحو ممکن برای رسیدن به هدف مورد نظر استفاده کرد.

برنامه ریزی درسی شامل سازماندهی مجموعه ای از فعالیت های یاددهی و یادگیری برای ایجاد تغییرات مطلوب در رفتار دانش آموزان و ارزیابی میزان تحقق این تغییرات است (یار محمدیان، ۱۳۹۲). واژه برنامه درسی ریشه لاتین دارد و به معنای فاصله و مقدار راه است. مسیری که برای رسیدن به هدف باید طی شود. تعاریف مختلفی از برنامه درسی ارائه شده است که به برخی از آنها اشاره می کنیم.

شریعتمداری (۱۳۶۵) برنامه درسی را این گونه تعریف می کند، برنامه آموزشی شامل کلیه تجربیات، مطالعات، بحث ها، گروه ها و پروژه های فردی و سایر فعالیت هایی است که توسط دانش آموزان تحت نظارت و راهنمایی مدرسه انجام می شود. سیلور و الکساندر (۱۳۸۰) بر این باورند که برنامه درسی طرحی است که شامل تعدادی فرصت مرتبط برای دستیابی به یادگیری است.

پاینار (۱۹۹۵) برنامه درسی را متشکل از گفتمان های مختلف تاریخی، سیاسی، نژادی، جنسیتی، پساساختاری، ساختارزدایی، پست مدرن، زندگی نامه ای، زندگی نامه ای، زیبایی شناختی، مذهبی و درسی می داند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

اما پس از تعریف برنامه ریزی درسی و برنامه درسی، به نظرات متفاوت کارشناسان و اساتید در مورد برنامه ریزی درسی و برنامه درسی می پردازیم.

یارمحمدیان (۱۳۹۲) برنامه درسی را جزئی از برنامه ریزی درسی می داند و معتقد است که برنامه درسی محصول برنامه ریزی درسی است.

جوزف به نقل از مهرمحمدی (۱۳۸۹) می گوید تا زمانی که دستورالعمل ها از نظر نتایج آموزشی در نظر گرفته شوند، علاقه انسانی مرتبط با برنامه درسی تنها شامل بحث محدودی از برنامه درسی، نتایج خاص و اثربخشی خواهد بود.

پاینار (۱۹۹۵)، برنامه ریزی درسی به طور استعاری وضعیتی را برای رشته تعریف می کند که از آن رشته متولد شده است. در زمانی معین (۱۹۱۸) و در زمان معینی (۱۹۶۹)، فوت کرد. و سپس رشته ای به نام برنامه درسی متولد شد. همچنین، برای درک پیچیدگی برنامه درسی، او تحقیقات خود را بر جنسیت، فرهنگ، نژاد و قومیت متمرکز می کند، به این معنا که این عوامل بر برنامه ریزان، معلمان و تغییر دانش آموزان تأثیر می گذارد.

مهرمحمدی (۱۳۸۷) معتقد است که برنامه ریزی درسی یک بعد از حوزه برنامه درسی را نشان می دهد و تنها ناظر فرآیند توسعه برنامه درسی است.

با توجه به بحث فوق می توان گفت که در مورد برنامه ریزی درسی و برنامه درسی دو دیدگاه وجود دارد. دوم، یک برنامه درسی معنادار باید برنامه ریزی، سازماندهی و تولید شود. بنابراین منظور از برنامه درسی به عنوان یک سیستم برنامه ریزی درسی شامل برنامه درسی به عنوان محتوا، فعالیت ها و ساختار است، در اصل برنامه ای برای یک سطح آموزشی ویژه در فرآیند یادگیری، شامل فعالیت های روزمره و روتین آن سیستم است. آموزش آشکار و پنهان که در آن زبان آموز تحت هدایت مدرسه دانش مناسب را دریافت کند، تجربه کسب کند و ارزش ها و ارزش ها را در خود تغییر دهد. در هر صورت، بر اساس این دیدگاه، فرآیند برنامه ریزی و تولید برنامه درسی را برنامه درسی می گویند، زیرا نتیجه این فرآیند، برنامه درسی است، بنابراین برنامه ریزی برنامه درسی یک فرآیند و برنامه درسی مفعول است. نتایج آن آن (اسدیان، ۱۳۹۰). برنامه درسی را به عنوان یک رشته مطالعاتی تعریف می کند که برای درک، درک و تجزیه و تحلیل استانداردهای پیچیده برنامه درسی اهمیت داده می شود و به مطالعه مسائل، مسائل، موضوعات و رویدادهای مدرسه در هر یک از حوزه های محتوایی زیر می پردازد. همه چیز اتفاق می افتد و مطالعه رابطه بین برنامه درسی و دنیای اطراف، که به یک دغدغه اصلی تبدیل می شود، درک برنامه درسی به عنوان چیزی است. بد نیست در اینجا توضیح مختصری در مورد تعریف کاری نرم افزار داشته باشیم. در این تعریف برنامه درسی هفت حوزه به شرح زیر است: ۱. مبانی برنامه درسی شامل مبانی فلسفی، اجتماعی و فرهنگی و واحدهای دانشگاهی برنامه درسی. ۲. فعالیت های فنی یا مهندسی برنامه درسی، از جمله طراحی و توسعه برنامه درسی. ۳. اجرا برنامه درسی. ۴. تغییر برنامه درسی. ۵. تاریخ برنامه درسی. ۶. پژوهش در برنامه درسی. ۷. ارزشیابی برنامه درسی، از این نظر، هر یک از مطالب فوق حوزه جداگانه ای است و کار تدوین برنامه درسی در حوزه دوم است البته با تکیه بر اولی انجام می شود. منطقه (فتحی واجارگاه، ۱۳۸۸).

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مبانی نظری و ادبیات پژوهی

تعریف برنامه درسی

برنامه‌ریزی درسی یک فرآیند مهم در آموزش و یادگیری است که شامل تعیین اهداف، محتوا، روش‌های آموزشی، فعالیت‌ها، ارزیابی و منابع مورد نیاز برای یک درس یا دوره آموزشی است. برنامه‌ریزی درسی به معلمان کمک می‌کند تا درس خود را به شکل سازمان‌یافته و منطقی طراحی کنند و برای دانش‌آموزان خود یک فرصت یادگیری موثر و جذاب فراهم کنند. مراحل مهم برنامه‌ریزی درسی عبارتند از:

۱. تعیین اهداف: تعیین اهداف و انتظارات مورد انتظار از دانش‌آموزان در پایان درس یا دوره آموزشی.
۲. تعیین محتوا: انتخاب و تعیین محتوای آموزشی که باید به دانش‌آموزان آموزش داده شود.
۳. انتخاب روش‌های آموزشی: انتخاب روش‌های مناسب برای انتقال محتوا و اهداف آموزشی به دانش‌آموزان.
۴. طراحی فعالیت‌ها: طراحی و تعیین فعالیت‌های آموزشی و یادگیری که دانش‌آموزان باید انجام دهند.
۵. ارزیابی: ارزیابی پیشرفت و موفقیت دانش‌آموزان در انجام اهداف آموزشی و یادگیری محتوا.
۶. تعیین منابع: تعیین منابع، ابزارها و امکانات مورد نیاز برای اجرای برنامه درسی.

با انجام مراحل برنامه‌ریزی درسی به دقت و با دقت، معلمان می‌توانند یک درس یا دوره آموزشی موثر و جذاب را برای دانش‌آموزان خود ارائه دهند و فرصت‌های یادگیری موثرتری برای آن‌ها فراهم کنند.

اهداف برنامه ریزی درسی

اهداف برنامه‌ریزی درسی، باید به دقت و با دقت تعیین شوند تا بتوانند به دانش‌آموزان یک فرصت یادگیری موثر و موفق فراهم کنند. اهداف برنامه‌ریزی درسی عموماً شامل اهداف کلی و اهداف جزئی می‌شوند که به ترتیب به دستاوردهای کلی و محدودتری اشاره دارند. برخی اهداف برنامه‌ریزی درسی عبارتند از:

۱. ارتقای دانش: اهداف برنامه‌ریزی درسی می‌تواند شامل افزایش دانش و توانایی‌های دانش‌آموزان در زمینه‌های مختلف باشد.
۲. توسعه مهارت‌ها: اهداف برنامه‌ریزی درسی ممکن است به توسعه مهارت‌های عملی و عقلی دانش‌آموزان متمرکز شوند.
۳. تقویت تفکر: اهداف برنامه‌ریزی درسی می‌توانند به تقویت تفکر و تفکر انتقادی دانش‌آموزان کمک کنند.
۴. ارتقای خودآگاهی: اهداف برنامه‌ریزی درسی می‌توانند به ارتقای خودآگاهی و توانایی‌های انتقادی دانش‌آموزان کمک کنند.
۵. توسعه ارزش‌ها و اخلاقیات: اهداف برنامه‌ریزی درسی می‌توانند به توسعه ارزش‌ها، اخلاقیات و رفتارهای مثبت دانش‌آموزان کمک کنند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

این اهداف می‌توانند به عنوان راهنمایی برای معلمان در ارائه درس‌ها و دوره‌های آموزشی موثر و کارآمد برای دانش‌آموزان خود عمل کنند. اهداف برنامه‌ریزی درسی باید مرتبط با نیازها و اهداف آموزشی دانش‌آموزان باشند و به ایجاد فرصت‌های یادگیری موثر و جذاب برای آن‌ها کمک کنند.

تعریف روش تدریس نوین

روش تدریس نوین یک رویکرد مدرن و موثر در فرایند آموزش و یادگیری است که بر اساس ابزار، تکنیک‌ها و رویکردهای نوین و پیشرفته‌ای صورت می‌گیرد. این روش تمرکز خود را بر تعاملات فعال دانش‌آموزان، استفاده از فناوری آموزشی، ارزیابی فرایندی و مستمر، ترکیب روش‌های مختلف و انعکاس و بهبود مستمر می‌گذارد.

مهمترین ویژگی‌های روش تدریس نوین عبارتند از:

۱. تمرکز بر فعالیت‌های دانش‌آموزان و مشارکت آن‌ها در فرایند یادگیری.
 ۲. استفاده از فناوری آموزشی برای ارتقاء فرایند آموزش و یادگیری.
 ۳. ارزیابی فرایندی و مستمر برای اندازه‌گیری پیشرفت دانش‌آموزان.
 ۴. ترکیب روش‌های مختلف بر اساس نیازهای و ویژگی‌های دانش‌آموزان.
 ۵. انعکاس و بهبود مستمر برنامه‌های آموزشی بر اساس تجربیات و بازخوردهای به دست آمده.
- با اجرای روش تدریس نوین، معلمان می‌توانند فرایند یادگیری را جذاب‌تر و موثرتر برای دانش‌آموزان خود کنند و به آن‌ها کمک کنند تا مهارت‌ها، دانش و توانایی‌های خود را بهتر و به شکلی پایدارتر تقویت کنند.

نقش و اهمیت روشهای تدریس نوین بر اساس برنامه ریزی درسی

استفاده از روش‌های تدریس نوین بر اساس برنامه‌ریزی درسی می‌تواند به بهبود کیفیت آموزش و یادگیری دانش‌آموزان کمک کند. این روش‌ها ابزارهایی هستند که معلمان می‌توانند برای ارائه مواد آموزشی و ایجاد فرصت‌های یادگیری موثر استفاده کنند. برخی از نقش‌ها و اهمیت‌های روش‌های تدریس نوین بر اساس برنامه‌ریزی درسی عبارتند از:

۱. افزایش تعامل: استفاده از روش‌های نوین تدریس می‌تواند به افزایش تعامل بین معلم و دانش‌آموزان و همچنین بین دانش‌آموزان خود کمک کند. این تعامل‌ها می‌توانند منجر به یادگیری موثرتر و عمیق‌تر شوند.
۲. ارتقاء مهارت‌های فکری: استفاده از روش‌های نوین تدریس می‌تواند به ارتقاء مهارت‌های فکری دانش‌آموزان مانند تفکر انتقادی، حل مسئله و خلاقیت کمک کند.
۳. ارائه فرصت‌های یادگیری متنوع: روش‌های نوین تدریس می‌توانند به ارائه فرصت‌های یادگیری متنوع برای دانش‌آموزان کمک کنند، از جمله استفاده از فناوری، گروه‌های کاری، بازی‌های آموزشی و غیره.
۴. ارتقاء انگیزه و علاقه: استفاده از روش‌های نوین تدریس می‌تواند به ارتقاء انگیزه و علاقه دانش‌آموزان به یادگیری کمک کند، زیرا این روش‌ها معمولاً جذابیت و تحول در فرایند آموزش و یادگیری ایجاد می‌کنند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۵. انعکاس بر توانایی‌ها و نیازهای دانش‌آموزان: روش‌های نوین تدریس می‌توانند به معلمان کمک کنند تا بهتر به توانایی‌ها و نیازهای دانش‌آموزان خود پاسخ دهند و برنامه‌ریزی درسی خود را بر اساس این اطلاعات بهبود دهند.

به طور کلی، استفاده از روش‌های نوین تدریس بر اساس برنامه‌ریزی درسی می‌تواند به بهبود کیفیت آموزش و یادگیری، ارتقاء تجربه آموزشی دانش‌آموزان و ارائه فرصت‌های یادگیری موثر و جذاب کمک کند.

روش تدریس نوین با رویکرد برنامه ریزی درسی

برای اجرای روش تدریس نوین با رویکرد برنامه ریزی درسی، می‌توانید از رویکردهای زیر استفاده کنید

۱. تعیین اهداف آموزشی: قبل از شروع هر درس، اهداف آموزشی را به دقت تعیین کنید تا بتوانید برنامه ریزی مناسبی برای انجام آن‌ها داشته باشید.

۲. طراحی درس: بر اساس اهداف آموزشی، یک برنامه درسی جامع و منطبق با نیازهای دانش‌آموزان طراحی کنید. این برنامه باید شامل فعالیت‌ها، منابع آموزشی و ارزیابی‌های مختلف باشد.

۳. استفاده از روش‌های تدریس متنوع: برای جذابیت و تعامل بیشتر دانش‌آموزان، از روش‌های تدریس متنوع مانند گروهی، مشارکتی، بازی‌های آموزشی و استفاده از فناوری‌های آموزشی استفاده کنید.

۴. ارزیابی و بازخورد: پس از اتمام هر درس، ارزیابی کنید که آیا اهداف آموزشی به درستی دستیابی شدند یا خیر. همچنین، بازخورد از دانش‌آموزان در مورد کیفیت واقعیت درس را جمع‌آوری کنید و برای بهبود درس‌های آینده استفاده کنید.

۵. بهبود مستمر: همواره بهبود برنامه‌های آموزشی خود را به عنوان یک معلم نوین در نظر بگیرید و با توجه به بازخوردها و نتایج ارزیابی‌ها، تغییرات لازم را اعمال کنید.

با اجرای این رویکردها، می‌توانید به طراحی و اجرای دروس موثر و جذاب برای دانش‌آموزان خود پردازید.

انواع روش تدریس نوین

روش‌های تدریس نوین، شامل انواع مختلفی از روش‌ها و استراتژی‌های آموزشی هستند که بر اساس تکنولوژی، تعامل، فعالیت‌های گروهی و تجربه‌های یادگیری متنوع طراحی شده‌اند. برخی از انواع روش‌های تدریس نوین عبارتند از:

۱. آموزش معکوس: در این روش، محتوای آموزشی به صورت آنلاین به دانش‌آموزان ارائه می‌شود و زمان کلاس برای بررسی و تثبیت مفاهیم، حل مسائل و برگزاری فعالیت‌های عملی و تعاملی استفاده می‌شود.

۲. آموزش مبتنی بر مشکل^۱: در این روش، دانش‌آموزان با مواجهه با مسائل و مشکلات واقعی، مهارت‌ها و دانش‌های خود را تقویت می‌کنند و از طریق حل مسائل، مفاهیم را درک می‌کنند.

۳. آموزش مبتنی بر پروژه: در این روش، دانش‌آموزان با انجام پروژه‌های عملی و کاربردی، مهارت‌ها و دانش‌های خود را تقویت می‌کنند و یادگیری عمیق‌تری را تجربه می‌کنند.

^۱ Flipped Classroom

^۲ Problem-Based Learning

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۴. آموزش مبتنی بر بازی: در این روش، از بازی‌ها و فعالیت‌های بازی‌ای برای ارائه مفاهیم و تقویت مهارت‌های دانش‌آموزان استفاده می‌شود، که معمولاً باعث افزایش انگیزه و علاقه آن‌ها به یادگیری می‌شود.

۵. آموزش مبتنی بر همکاری: در این روش، دانش‌آموزان به صورت گروهی با همکاری و تعامل با یکدیگر، مفاهیم را مطالعه و یادگیری می‌کنند، که این امر باعث ارتقاء مهارت‌های اجتماعی و تعاملی آن‌ها می‌شود.

این تنها چند نمونه از روش‌های تدریس نوین هستند که معلمان می‌توانند برای ارائه یادگیری موثر و جذاب به دانش‌آموزان خود استفاده کنند. هر یک از این روش‌ها می‌توانند بر اساس نیازها و شرایط خاص هر کلاس و موضوع درسی تطبیق داده شوند.

روش تحقیق

روش تحقیق حاضر از نوع توصیفی است؛ و از نظر هدف کاربردی می‌باشد، با استفاده از کتب و مقالات معتبر علمی گردآوری شده است.

نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی روش تدریس نوین با رویکرد برنامه ریزی درسی می‌باشد؛ با توجه به اسننتاج مطالب مقاله حاضر دریافتیم که؛ برنامه ریزی درسی، به عنوان یک مرحله اساسی در فرایند طراحی و اجرای آموزش، تاثیر بسیار زیادی بر روش تدریس نوین دارد. این تاثیرات شامل: تعیین اهداف آموزشی، انتخاب محتوا و منابع آموزشی، طراحی فعالیت‌های آموزشی، ارزیابی یادگیری می‌شود. بنابراین، برنامه ریزی درسی می‌تواند به عنوان یک ابزار مهم و اساسی در تدریس نوین عمل کند و به معلمان کمک کند تا یک فرآیند آموزشی موثر و جذاب را برای دانش‌آموزان خود طراحی کنند و به آن‌ها کمک کنند تا مهارت‌ها، دانش و توانایی‌های خود را بهتر و به شکلی پایدارتر تقویت کنند.

منابع

(۱) منابع فارسی

آرتور لوئیس، جان گالن، سیلور ویلیام ماروین الکساندر (۱۳۸۰) برنامه ریزی درسی برای تدریس و یادگیری بهتر ترجمه غلامرضا خوبی نژاد، انتشارات سمت.

تایلر، رالف (۱۳۸۲) اصول اساسی برنامه ریزی درسی و آموزشی ترجمه علی تقی پور ظهیر، انتشارات آگاه.

^۱ Project-Based Learning

^۲ Game-Based Learning

^۳ Collaborative Learning

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

- تقی پور ظهیر، علی (۱۳۸۱)، مقدمه ای بر برنامه ریزی آموزشی و درسی، انتشارات آگاه
- ج مارش، کالین (۱۳۸۹) مفاهیم اساسی برنامه درسی ترجمه سیروس اسدیان انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی تهران.
- راسخ، شاپور (۱۳۴۵) تعلیم و تربیت در جهان امروز از نظر جامعه شناسی اقتصاد و برنامه ریزی، انتشارات امیرکبیر.
- ریتا اتکینسون، سوزان نولن هوکسما، داریل بم، ادوارد اسمیت، ریچارد اتکینسون (۱۳۹۶) زمینه ی روانشناسی هیلگارد، ترجمه رضا زمانی مهرداد بیک بهروز بیرشک محمدنقی براهنی مهرناز شهر آرای انتشارات رشد.
- شعاری نژاد علی اکبر؛ (۱۳۸۹) فلسفه آموزش و پرورش، انتشارات امیر کبیر.
- شکوهی، غلامحسین؛ (۱۳۶۹) مبانی و اصول آموزش و پرورش انتشارات آستان قدس رضوی.
- فتحی واجارگاه کوروش، (۱۳۹۰) اصول برنامه ریزی درسی انتشارات ایران زمین
- فتحی واجارگاه، کوروش (۱۳۸۸) اصول و مفاهیم اساسی برنامه ریزی درسی، انتشارات بال.
- لوی، الف (۱۳۹۳)، مبانی برنامه ریزی آموزشی - برنامه ریزی درسی مدارس، ترجمه فریده مشایخ، انتشارات مدرسه.
- هوشیار، محمد باقر؛ (۱۳۳۵) اصول آموزش و پرورش چاپ سوم چاپخانه دانشگاه تهران یارمحمدیان، محمد حسین، (۱۳۹۲) اصول برنامه ریزی درسی انتشارات یادواره کتاب.

۲) منابع انگلیسی

- ۱) O'Neill, G. (۲۰۱۵). Curriculum Design in Higher Education: Theory to Practice, Dublin: UCD Teaching & Learning.
- ۲) Ornstein A.C. & Hunkins, F.P. (۲۰۰۴). Curriculum foundations, principles and issues. (۳rd ed). Boston: Allyn and Bacon.
- ۳) Ornstein, A.C., Hunkins, F.P. (۲۰۰۹) Curriculum foundations, principles and issues. (۳rd ed). Boston: Pearson Education Inc.
- ۴) Pinar, W. F., Reynolds, W. M., Slattery, P., & Taubman, P. M. (۱۹۹۵). Understanding curriculum. New York: Peter Lang. Khalaf, M. A. (۲۰۱۴). Validity and reliability of the academic resilience scale in Egyptian context. US-China Education Review, ۴ (۳), ۲۰۲-۲۱۰.